

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

15 octombrie 2015 *

„Trimitere preliminară — Directiva 92/83/CEE — Armonizarea structurilor accizelor la alcool și băuturi alcoolice — Articolul 27 alineatul (1) litera (d) — Scutire de acciza armonizată — Alcool etilic — Utilizare pentru curățarea și dezinfectarea materialului și a spațiilor care servesc la producerea medicamentelor”

În cauza C-306/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Varhoven administrativen sad (Curtea Administrativă Supremă, Bulgaria), prin decizia din 19 iunie 2014, primită de Curte la 25 iunie 2014, în procedura

Direktor na Agentsia „Mitnitsi”

împotriva

Biovet AD,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta (raportor), președinte al Camerei întâi, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a doua, și domnii J. L. da Cruz Vilaça, A. Arabadjiev, C. Lycourgos și J.-C. Bonichot, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,

grefier: domnul M. Aleksejev, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 30 aprilie 2015,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Direktor na Agentsia „Mitnitsi”, de V. Tanov, de S. Yordanova, de N. Yotsova-Toteva și de S. Genova;
- pentru Biovet AD, de A. Ivanov;
- pentru guvernul bulgar, de E. Petranova, de D. Drambozova și de M. Georgieva, în calitate de agenți;
- pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes, de N. Vitorino și de M. Rebelo, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: bulgara.

— pentru Comisia Europeană, de M. Wasmeier și de D. Roussanov, în calitate de agenți,
după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 4 iunie 2015,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 27 alineatul (2) litera (d) din Directiva 92/83/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind armonizarea structurilor accizelor la alcool și băuturi alcoolice (JO L 316, p. 21, Ediție specială, 09/vol. 1, p. 152).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Direktor na Agentsia „Mitnitsi” (directorul agenției „Vămi”, denumit în continuare „Direktor”), pe de o parte, și Biovet AD (denumită în continuare „Biovet”), pe de altă parte, în legătură cu aplicarea accizei armonizate la alcoolul etilic utilizat de aceasta din urmă în scopul curățării și al dezinfectării.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Al nouăsprezecelea și al douăzecilea considerent ale Directivei 92/83 au următorul cuprins:
„întrucât trebuie prevăzute scutiri ce se aplică bunurilor care circulă între statele membre la nivelul Comunității;
întrucât totuși statelor membre trebuie să li se permită aplicarea opțională a scutirilor legate de utilizările finale pe teritoriul lor”.
- 4 În temeiul articolului 19 alineatul (1) din această directivă, statele membre aplică o acciză la alcoolul etilic.
- 5 Articolul 27 alineatul (1) din directiva menționată prevede:
„Statele membre scutesc de accize [armonizate] produsele care intră sub incidența prezentei directive după îndeplinirea condițiilor stabilite de acestea în scopul asigurării aplicării corecte a respectivelor scutiri și al prevenirii oricărei evaziuni, evitări sau abuz:
(a) atunci când sunt distribuite sub formă de alcool complet denaturat în conformitate cu cerințele oricărui stat membru, aceste cerințe fiind notificate și acceptate în conformitate cu alineatele (3) și (4) din prezentul articol. [...];
(b) dacă sunt atât denaturate, în conformitate cu cerințele oricărui stat membru, cât și utilizate în prelucrarea oricărui produs, cu excepția celor destinate consumului uman;
[...]
(d) atunci când sunt folosite pentru producerea medicamentelor prevăzute în Directiva 65/65/CEE [a Consiliului din 26 ianuarie 1965 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind produsele medicamentoase brevetate (JO 1965, 22, p. 369)];
[...]

- 6 Articolul 27 alineatul (2) litera (d) din aceeași directivă prevede:

„Statele membre pot aplica scutiri de accize armonizate la produsele care intră sub incidența prezentei directive, în condițiile pe care le stabilesc în scopul asigurării aplicării corecte a respectivelor scutiri și al prevenirii oricărei evaziuni, evitări sau abuz când sunt utilizate:

[...]

(d) în procesele de prelucrare, cu condiția ca produsul final să nu conțină alcool;”

Dreptul bulgar

- 7 Conform articolului 22 alineatul 4 punctul 4 din Legea privind accizele și antrepozitele fiscale (Zakon za aktsizite i danăchnite skladove, DV nr. 91 din 15 noiembrie 2005), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „ZADS”), acciza plătită pentru alcool și băuturi alcoolice se rambursează atunci când acestea sunt utilizate într-un proces de prelucrare, în măsura în care produsul final nu conține alcool.
- 8 Articolul 22 alineatul 7 din ZADS precizează că, în ceea ce privește aplicarea în special a articolului 22 alineatul 4 punctul 4 din aceasta, alcoolul și băuturile alcoolice utilizate ca produse de curățare nu sunt considerate ca fiind incluse sau utilizate într-un proces de prelucrare.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 9 Biovet produce medicamente și comercializează medicamente veterinare, produse de uz agricol și medicamente de uz uman.
- 10 În cadrul activității sale de producere de medicamente, Biovet utilizează alcool etilic, sub forma unei soluții apoase de etanol cu o concentrație de 70 %, pentru a curăța și a dezinfecta echipamente tehnice, instalații de producere, precum și spații și suprafețe de lucru.
- 11 La 14 septembrie 2012, Biovet a solicitat rambursarea accizelor plătite pentru 271 de litri de alcool etilic, utilizați în acest scop în perioada cuprinsă între 1 august și 31 august a aceluiași an.
- 12 Această rambursare fost respinsă printr-o decizie a Nachalnik na Mitnitsa „Plovdiv” (șeful vămii din Plovdiv, Bulgaria). Această decizie a făcut obiectul unei căi de atac administrative și a fost confirmată printr-o decizie a Direktor.
- 13 Biovet a formulat o acțiune împotriva acestei din urmă decizii în fața Administrativen sad Sofia-grad (Tribunalul Administrativ din Sofia, Bulgaria), care a decis că curățarea și dezinfecția constituie activități de natură diferită, care fac parte din procesul de prelucrare a unui produs finit care nu conține alcool, astfel încât acciza plătită pentru alcoolul utilizat pentru dezinfecție trebuia rambursată în temeiul articolului 22 alineatul 4 punctul 4 din ZADS și nu era prevăzută la articolul 22 alineatul 7 din aceasta.
- 14 Direktor a formulat apel împotriva hotărârii Administrativen sad Sofia-grad (Tribunalul Administrativ din Sofia) în fața instanței de trimitere.

15 În aceste condiții, Varhoven administrativen sad (Curtea Administrativă Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Care este sensul noțiunii «procese de prelucrare» în cadrul articolului 27 alineatul (2) litera (d) din Directiva 92/83, iar această noțiune include curățarea și/sau dezinfectia ca procese pentru atingerea anumitor niveluri de curățenie impuse de bunele practici de producere a medicamentelor?
- 2) Articolul 27 alineatul (2) litera (d) din Directiva 92/83 permite ca, după ce statele membre au reglementat scutirea de la plata accizei armonizate a alcoolului, cu condiția ca acesta să fie utilizat într-un proces de prelucrare și produsul final să nu conțină alcool, să se introducă o normă potrivit căreia, în scopul aplicării acestei scutiri, să se considere că alcoolul utilizat pentru curățare nu este utilizat în cadrul procesului de prelucrare?
- 3) Având în vedere principiul securității juridice și al protecției încrederii legitime, se poate introduce o ficțiune cum este cea stabilită la articolul 22 alineatul 7 din ZADS, cu efect imediat (și anume fără a acorda un termen rezonabil pentru adaptarea comportamentului operatorilor economici), care să restrângă, în cadrul unei scutiri introduse de statul membru în mod discreționar, rambursarea accizelor către persoanele impozabile pentru alcoolul utilizat ca produs de curățenie?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima și la a doua întrebare

16 Prin intermediul primei și al celei de a doua întrebări formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 27 alineatul (2) litera (d) din Directiva 92/83 trebuie interpretat în sensul că, atunci când un stat membru adoptă o reglementare care pune în aplicare scutirea prevăzută de această dispoziție, alcoolul etilic utilizat pentru curățarea și/sau dezinfectarea materialului și a spațiilor care servesc la producerea medicamentelor poate intra în domeniul de aplicare al acestei scutiri și dacă, eventual, respectivul stat membru poate exclude din domeniul de aplicare al scutirii menționate, în cadrul punerii sale în aplicare, alcoolul etilic utilizat într-un astfel de scop de curățare sau de dezinfectare.

17 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, în cadrul procedurii de cooperare între instanțele naționale și Curte instituite la articolul 267 TFUE, este de competența acestora din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate (Hotărârea Brasserie Bouquet, C-285/14, EU:C:2015:353, punctul 15). Împrejurarea că, pe plan formal, o instanță națională a formulat o întrebare preliminară făcând trimitere la anumite dispoziții ale dreptului Uniunii nu împiedică Curtea să îi furnizeze toate elementele de interpretare care pot fi utile pentru soluționarea cauzei cu care este sesizată, indiferent dacă instanța menționată s-a referit sau nu s-a referit la acestea în enunțul întrebărilor sale. În această privință, revine Curții sarcina de a extrage din ansamblul elementelor furnizate de instanța națională și mai ales din motivarea deciziei de trimitere elementele dreptului Uniunii care necesită o interpretare, având în vedere obiectul litigiului (a se vedea Hotărârea Essent Energie Productie, C-91/13, EU:C:2014:2206, punctul 36).

18 În măsura în care din decizia de trimitere reiese că Biovet solicită rambursarea accizelor pe care le-a plătit la alcoolul etilic utilizat pentru curățarea sau dezinfectarea echipamentelor și spațiilor în cadrul activității sale de producere de medicamente, este necesar să se analizeze dacă o situație precum cea în discuție în litigiul principal intră în domeniul de aplicare al articolului 27 alineatul (1) litera (d) din

Directiva 92/83. Astfel, în caz afirmativ, respectivul alcool ar fi în mod obligatoriu scutit de accize în temeiul acestei dispoziții și, prin urmare, nu ar mai fi necesar să se verifice dacă articolul 27 alineatul (2) litera (d) din această directivă este aplicabil unei asemenea situații.

- 19 În consecință, este necesar să se reformuleze prima și a doua întrebare ca urmărind să stabilească în esență dacă articolul 27 alineatul (1) litera (d) din Directiva 92/83 trebuie interpretat în sensul că obligația de scutire prevăzută în cuprinsul acestei dispoziții se aplică alcoolului etilic utilizat de o întreprindere pentru curățarea sau dezinfectarea materialului și a spațiilor care servesc la producerea medicamentelor.
- 20 În această privință, trebuie arătat că formularea dispoziției menționate, care prevede că statele membre scutesc de accize armonizate produsele alcoolice prevăzute de Directiva 92/83 atunci când acestea sunt utilizate pentru producerea medicamentelor, nu subordonează aplicarea acestei scutiri nici condiției ca aceste produse să servească în mod direct la producerea medicamentelor și nici celei ca acestea să intre în compoziția medicamentelor pentru producerea cărora sunt utilizate.
- 21 Desigur, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, obiectivul urmărit de scutirile prevăzute de Directiva 92/83 este în special acela de a neutraliza impactul accizelor asupra alcoolului folosit ca produs intermediar care intră în compoziția altor produse comerciale sau industriale (a se vedea Ordonanța Asprod, C-313/14, EU:C:2014:2426, punctul 16 și jurisprudența citată).
- 22 În aceste condiții, obiectivul menționat nu este singurul obiectiv urmărit de scutirile menționate, întrucât unele dintre ele, precum cele prevăzute la articolul 27 alineatul (1) literele (a) și (b) din această directivă, referitoare la alcoolul care a fost denaturat integral în conformitate cu indicațiile unui stat membru și la alcoolul astfel denaturat și utilizat în prelucrarea oricărui produs, cu excepția celor destinate consumului uman, scutesc de accize alcoolul, chiar atunci când acesta nu este utilizat ca produs intermediar care intră în compoziția altor produse.
- 23 Aceasta este de asemenea situația scutirii prevăzute la articolul 27 alineatul (1) litera (d) din Directiva 92/83, care urmărește să neutralizeze impactul accizei armonizate asupra alcoolului utilizat în producerea medicamentelor, fie că acest alcool intră în compoziția medicamentelor respective, fie că este doar necesar în producerea acestora, fără a intra însă în compoziția lor.
- 24 În speță, nu se contestă că în cadrul activității sale de producere de medicamente a solicitat Biovet rambursarea accizelor pe care le-a plătit pentru alcoolul etilic utilizat în dezinfectarea materialului și a spațiilor sale.
- 25 Or, din dosarul prezentat Curții reiese că dezinfectarea materialului, a echipamentelor și a spațiilor utilizate în producerea medicamentelor constituie o etapă necesară a procesului de prelucrare a acestora și că utilizarea alcoolului etilic este indispensabilă în cadrul unor asemenea operațiuni de dezinfecție. În această privință, medicamentele prezintă, în raport cu alte produse, specificul că procesul prelucrării lor este supus respectării unor norme sanitare foarte stricte. Astfel, după cum arată instanța de trimitere, operațiunile de dezinfecție în discuție în litigiul principal urmăresc în special eradicarea microorganismelor patogene, a căror absență este obligatorie în temeiul normelor referitoare la conținutul în germeni al medicamentelor.
- 26 Rezultă că, în măsura în care această dezinfecție este inerentă procesului de producere a medicamentelor, alcoolul etilic utilizat în acest scop trebuie considerat ca fiind utilizat „pentru producerea medicamentelor”, în sensul articolului 27 alineatul (1) litera (d) din Directiva 92/83.
- 27 În consecință, în conformitate cu această dispoziție, alcoolul respectiv trebuie scutit de acciza armonizată în condițiile stabilite de statul membru în cauză în scopul asigurării aplicării corecte a scutirii prevăzute de dispoziția menționată și al prevenirii oricărei evaziuni, evitări sau abuz.

- 28 În aceste condiții, este necesar să se răspundă la prima și la a doua întrebare că articolul 27 alineatul (1) litera (d) din Directiva 92/83 trebuie interpretat în sensul că obligația de scutire prevăzută în cuprinsul acestei dispoziții se aplică alcoolului etilic utilizat de o întreprindere pentru curățarea sau dezinfectarea materialului și a spațiilor care servesc la producerea medicamentelor.

Cu privire la a treia întrebare

- 29 Având în vedere răspunsul dat la prima și la a doua întrebare, nu este necesar să se răspundă la a treia întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 30 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Articolul 27 alineatul (1) litera (d) din Directiva 92/83/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind armonizarea structurilor accizelor la alcool și băuturi alcoolice trebuie interpretat în sensul că obligația de scutire prevăzută în cuprinsul acestei dispoziții se aplică alcoolului etilic utilizat de o întreprindere pentru curățarea sau dezinfectarea materialului și a spațiilor care servesc la producerea medicamentelor.

Semnături